

برنامه آموزشی درس اخلاق و قوانین داروسازی

برای دانشجویان مقطع دکترای حرفه‌ای رشته داروسازی

شناسنامه درس:

نام درس: اخلاق و قوانین داروسازی (۲ واحد نظری)	مقطع تحصیلی: دکترای حرفه‌ای داروسازی	گروه آموزشی: داروسازی بالینی و خدمات داروئی
شماره درس: ۳۱۸۴۴۳	محل برگزاری: کلاس شهید روح الامین	زمان برگزاری: چهارشنبه‌ها ۱۰-۱۲
نیم‌سال: اول ۴۰۴ - ۱۴۰۳	مدت زمان: ۳۴ ساعت	پیش‌نیاز/هم‌نیاز: کارآموزی داروخانه ۱
مسئول درس: دکتر میرعلیمحمد سبزقباپی شماره تماس دفتر: ۰۳۱۳ ۷۹۲ ۷۰۷۰	مدربین: دکتر سبزقباپی، دکتر امیرصدری	
زمان مراجعه دانشجویان: پس از کلاس درس به مدت نیم‌ساعت (در زمان‌های دیگر از طریق پست الکترونیک sabzghaba@pharm.mui.ac.ir یا تماس با دفتر)		

دیدگاه:

مطابق بررسی‌های اخیر، قریب به اتفاق دانش‌آموختگان دوره دکترای حرفه‌ای داروسازی جذب موقعیت‌های شغلی موجود در داروخانه می‌گردند. در عین حال، تصدی مسئولیت فنی داروخانه، پرمسئولیت‌ترین نقش حرفه‌ای داروسازان را در بخش ارائه خدمات داروسازی شامل می‌گردد. دانشجویان این دوره در دانشکده‌های داروسازی، اصول اساسی و مهم «داروسازی به عنوان یک علم» را در قالب درس‌های متنوع و با عمق علمی متفاوت آموخته و خود را جهت آموختن «داروسازی بعنوان یک حرفه» آماده می‌نمایند. باید اذعان داشت که درس اول در حوزه حرفه‌ای داروسازی پس از ایمان به هدیه شفای بیماران از سوی پروردگار عالم (به مصادیق «الدواء عندنا والشفاء عند الله»)، علم اخلاق و حسن سلوک با بیماران دردمند است که کیمیای سعادت، سرشار از این آموزه‌هاست. در مرحله بعد، دانشجوی دانش‌پژوه باید با مسئولیت‌های سنگین حرفه‌ای خود در دوران پس از دانش‌آموختگی آشنا گردد. در این راستا، وی با یادگیری و بکارگیری جنبه‌های حرفه‌ای داروسازی در درس کارآموزی داروخانه - که خود از عمده جهات، مبتنی بر اصول «علم داروسازی» است - برای تصدی مسئولیت سنگین و به عبارتی «سهل و ممتنع» دکتر داروساز در داروخانه آماده می‌گردد. موضوع درس اخلاق داروسازی، آشنا نمودن کاربردی دانشجوی کارآموز با اصول علمی اخلاق حرفه‌ای در داروسازی و مصادیق عملی آن (در قالب مشابه‌سازی شرایط واقعی بصورت Case Study و بحث‌های گروهی برای حل مسئله) چه بعنوان یک دکتر داروساز شاغل در داروخانه یا بیمارستان و چه بعنوان یک داروساز پژوهشگر می‌باشد. در عین حال در نیمه دوم آموزش مفاهیم این درس، قوانین و مقررات مرتبط با نحوه تأسیس و اداره صحیح داروخانه و مقررات داروئی جاری کشور که دانستن آن برای دانش‌آموختگان رشته داروسازی لازم و ضروری است، مورد تدریس قرار گرفته و فراگیر در صورت موفقیت در امتحانات پایانی، واجد آمادگی لازم برای ورود به عرصه حرفه‌ای ارائه خدمات داروئی می‌گردد.

هدف کلی درس:

آشنا نمودن کاربردی دانشجوی کارآموز با اصول علمی اخلاق حرفه‌ای در داروسازی و مصادیق عملی آن (در قالب مشابه‌سازی شرایط واقعی به صورت Case Study و بحث‌های گروهی برای حل مسئله) در ابعاد داروخانه‌ای، بیمارستانی و پژوهشی و همچنین قوانین و مقرراتی است که بطور معمول انتظار می‌رود یک دکتر داروساز در طی زندگی حرفه‌ای خود با آن مواجه گردد.

منبع درسی جهت مطالعه بیشتر دانشجویان:

- **درسنامه اخلاق در داروسازی**، پونه سالاری (متخصص داروسازی بالینی)، محمد عبداللهی و شکوفه نیکفر، انتشارات برای فردا، چاپ ۱۳۹۴
- فصل‌های مربوطه و مورد بحث در کلاس از کتاب **مجموعه قوانین و مقررات دارویی ایران**، تألیف و جمع‌آوری دکتر عباس کبریائی‌زاده عباس و همکاران
- **موازین اخلاقی در پژوهش‌های علوم پزشکی**، ید... فرهادی، علیرضا موسوی، زهره حقیقی، مرکز ملی تحقیقات علوم پزشکی کشور
- Buerki RA, Vottero LD, **Pharmacy ethics: a foundation for professional practice**, American Pharmacists Association (APhA), Washington DC, 2017
- Veatch RM, **Case studies in Pharmacy ethics**, Oxford University Press, 2014, Oxford, UK
- **Ethics in Pharmacy**, in: Remington: The Science & Practice of Pharmacy, 24th Ed. 2016, Philadelphia, USA
- **Laws Governing Pharmacy**, in: Remington: The Science & Practice of Pharmacy, 24th Ed. 2016, Philadelphia, USA
- Topic reviews in **Pharmaceuticals Policy and Law Journal**, IOS publications

وظایف دانشجو:

حضور بموقع و فعال در کلاس‌های درس و مشارکت در بحث‌های مطروحه از سوی استاد
مطالعه مقالات با محتوای آموزشی کاربردی و ارائه شده توسط استاد درس، توسط دانشجویان
انجام تکالیف مرتبط با موضوع که در سامانه نوید توسط اساتید درس بارگذاری شده است.

سیاست مسؤؤل دوره در مورد نظم و انضباط و اجرای قوانین آموزشی در طول دوره:

۱. لطفاً توجه کنید که حضور مستمر دانشجویان و شرکت فعال در مباحث مطروحه قسمتی از ارزشیابی بوده و تشکیل دهنده قسمتی از نمره نهائی می‌باشد. در خصوص تغییر موجه، مطابق با مصوبه شورای آموزشی دانشکده داروسازی مورخ ۹۶/۱۱/۱۱ برخورد خواهد شد (لازم است دانشجویان با مراجعه به دفتر آموزش دانشکده از مفاد این مصوبه آگاهی کامل پیدا کنند). لذا از کلیه عزیزان صمیمانه درخواست می‌شود که در حین کلاس با رعایت نظم و انضباط در برگزاری هر چه بهتر کلاس همکاری نموده و در عین حال عدم رعایت این نکته در ارزشیابی نهائی آنها به نحو مؤثری لحاظ خواهد شد (کسر نیم نمره از ارزشیابی نهائی به ازای هر جلسه غیبت صرفنظر از مجاز یا غیر مجاز بودن آن).
۲. غیبت دسته‌جمعی توسط کلیه دانشجویان کلاس، به معاونت آموزشی دانشکده اطلاع داده شده و با کسر ۲ نمره از نمره کل محاسبه می‌گردد.
۳. در صورت مشاهده یا گزارش موارد تقلب، دانشجو به معاونت آموزشی دانشکده ارجاع شده و در این خصوص، مطابق مقررات آموزشی دانشگاه عمل خواهد شد.
۴. سؤالات امتحانی در امتحانات میان‌ترم و پایان‌ترم، به صورت چهار گزینه‌ای، پاسخ کوتاه، صحیح / غلط، و غیره طراحی می‌گردد.
۵. کلیه مقالات و مطالب کمک آموزشی که در کلاس معرفی شده و یا در اختیار دانشجویان قرار می‌گیرد، جزو سرفصل‌های درسی بوده و در امتحانات از آن مطالب نیز استفاده خواهد شد. لذا به عزیزان دانشجو توصیه می‌گردد که جهت درک صحیح و کامل مطالب علاوه بر مذاقه در توضیحات کلاسی استاد درس (که صرفاً جهت آشنا نمودن دانشجویان با مفاهیم اساسی است)، با مدیریت بر زمان در طول نیم‌سال تحصیلی از مطالب منابع معرفی شده بهره‌مند گردند. **مطالبی که در کلاس درس از منابع درسی اصلی جهت دانشجویان معرفی می‌شود (و به دلیل محدودیت زمانی مورد بحث شفاهی قرار نمی‌گیرند)، عیناً جزو مطالب درسی بوده و دانشجویان محترم موظف به مطالعه کامل آنها هستند. دو نمره از ارزشیابی کلی آنها از این مطالب خواهد بود.**

نحوه ارزشیابی دانشجو و بارم مربوط به هر ارزشیابی

الف) تکوینی (ارزشیابی حین دوره شامل کوئیز، تکالیف، امتحان میان‌ترم و...):

- در بعضی جلسات از مطالب درسی جلسه قبل و جلسه اخیر و مواردی که دانشجو ملزم به مطالعه آنها قبل از جلسه بوده است، کوئیز کتبی و یا شفاهی اخذ شده که میزان تاثیر این فعالیت درسی دانشجویان و همچنین مشارکت فعال در مباحث کلاس در ارزشیابی نهائی می‌تواند حداکثر به میزان ۱۰ درصد نمره نهائی (برای مجموعه کوئیزهای شفاهی یا کتبی) باشد

ب) تراکمی (ارزشیابی پایان دوره):

- امتحان میان‌ترم چهارشنبه ۱۶ آبان در نیمه دوم کلاس ساعت ۱۱ برگزار می‌گردد و معادل ۸ نمره از ارزشیابی کلی خواهد بود. معادل ۲ نمره از قسمت میان‌ترم در پایان‌ترم نیز ارزشیابی خواهد شد.

- امتحان کتبی پایان‌ترم که شامل همه مفاد مورد تدریس از ابتدای نیم‌سال خواهد بود، مابقی نمره نهائی دانشجو را تشکیل خواهد داد.

برنامه کلاس‌های درس اخلاق و قوانین داروسازی؛ نیم‌سال اول ۱۴۰۳-۱۴۰۴

مدرس	موضوع	تاریخ	ردیف
دکتر سبزقبائی	<ul style="list-style-type: none"> • آشنائی با درس و مقررات کلاس ، • تاریخچه اخلاق حرفه ای داروسازی در ایران و جهان • تعاریف واژه های متداول علم اخلاق و اصول چهارگانه آن در حوزه سلامت 	۰۶/۲۱	۱
دکتر سبزقبائی	<ul style="list-style-type: none"> • تصمیم گیریهای اخلاقی در داروسازی بااستناد مکاتب فلسفه اخلاق <ul style="list-style-type: none"> ○ مصادیق تصمیم گیریهای اخلاقی در داروخانه بر مبنای Ethical Egoism ○ مصادیق تصمیم گیریهای اخلاقی در داروخانه بر مبنای Ethical Altruism ○ مصادیق تصمیم گیریهای اخلاقی در داروخانه بر مبنای Utilitarianism ○ مصادیق تصمیم گیریهای اخلاقی در داروخانه بر مبنای مکاتب مبتنی بر Deontology ○ مصادیق تصمیم گیریهای اخلاقی در داروخانه بر مبنای مکاتب مبتنی بر فلسفه Virtue 	۰۶/۲۸	۲
دکتر سبزقبائی	<ul style="list-style-type: none"> • مروری بر مفاهیم اولیه در اخلاق پزشکی: <ul style="list-style-type: none"> ○ رازداری: مصادیق عملی در داروخانه ، (Case study) ○ حقیقت گوئی مصادیق عملی در داروخانه ، (Case study) ○ تعارض منافع مصادیق عملی در داروخانه ، (Case study) ○ اشتراک منافع مصادیق عملی در داروخانه ، (Case study) 	۰۷/۰۴	۳
دکتر سبزقبائی	<ul style="list-style-type: none"> • رضایت آگانه (۱) <ul style="list-style-type: none"> ○ اجزای رضایت آگاهانه: <ul style="list-style-type: none"> ▪ آشکارسازی اطلاعات (Case study) ○ انواع معاملات (مقارن و غیرمقارن) ▪ ظرفیت تصمیم گیری (Case study) ▪ اختیار تصمیم گیری (Case study) ○ مصادیق عملی رضایت آگاهانه در امور پزشکی (Case study) ○ مصادیق عملی رضایت آگاهانه در ارائه خدمات داروئی (Case study) ○ مصادیق عملی رضایت آگاهانه از کودکان در داروخانه ، (Case study) ○ مصادیق عملی رضایت آگاهانه از جمعیت های خاص در داروخانه ، (Case study) ○ رضایت آگاهانه در پژوهش های بالینی داروسازی <ul style="list-style-type: none"> ▪ مصادیق عملی در پایان نامه ، (Case study) ○ فرم های رسمی اخذ رضایت آگانه (مصوب وزارت بهداشت و WHO) 	۰۷/۱۱	۴
دکتر سبزقبائی	<ul style="list-style-type: none"> • حرفه مندی در داروسازی (Pharmacy Professionalism) • اصول اخلاق حرفه ای در ارتباط با بیمار و مصادیق عملی در ارائه خدمات داروئی (Case study) • اصول اخلاق حرفه ای در ارتباط با سایر حرف پزشکی در ارائه خدمات داروئی (Case study) • حرفه مندی در داروسازی (Pharmacy Professionalism) (۲) • اصول اخلاق حرفه ای در ارتباط با تکنیسین ها و مصادیق عملی در ارائه داروخانه (Case study) • سوگندنامه داروسازی و مصادیق عملی التزام به رعایت سوگند (Case study) <ul style="list-style-type: none"> ○ منشور حقوق بیمار در داروخانه 	۰۷/۱۸	۵
دکتر سبزقبائی	<ul style="list-style-type: none"> • اخلاق حرفه ای داروساز در پژوهشهای داروسازی (۱) 	۰۷/۲۵	۶

	<ul style="list-style-type: none"> ○ دستورالعمل‌های اخلاق پژوهش بروی انسان (کدهای ۳۱ گانه تهران) ○ مطالعه و بحث مصادیق عملی و نکات اخلاقی در تحقیقات مشاهده ای مطالعه و بحث 		
دکتر سبزقبائی	<ul style="list-style-type: none"> ● اخلاق حرفه ای داروساز در پژوهش‌های داروسازی (۲) ○ مصادیق عملی (امانتداری در اندازه گیری ها ، ثبت و اعلام نتایج) ○ مطالعه و بحث مصادیق عملی (دستورالعمل‌های اخلاق در پژوهش های آزمایشگاهی) ● مطالعه و بحث مصادیق عملی (دستورالعمل‌های اخلاق پژوهش بروی حیوان) 	۰۸/۰۲	۷
دکتر سبزقبائی	<ul style="list-style-type: none"> ● اخلاق نشر بروندادهای پژوهشی در داروسازی (۱) ○ چالش های Authorship ■ تشخیص صلاحیت بعنوان Author بر اساس ملاکهای ICJME و WAME ■ مفاهیم و مصادیق Gifted authorship و Ghost authorship ■ جایگاه دانشجو در نویسندگان بروندادهای پژوهشی از پایان نامه ها 	۰۸/۰۹	۸
دکتر سبزقبائی	<ul style="list-style-type: none"> ● اخلاق نشر بروندادهای پژوهشی در داروسازی (۲) ○ چالش های Plagiarism و روشهای احتراز از آن ○ تخلفات پژوهشی: Data falsification و Data fabrication ○ مصادیق عملی اخلاق نشر در نگارش پایان نامه و مقاله تحقیقاتی (Case study) 	۰۸/۱۶	۹
	امتحان میانترم	ساعت ۱۱	
دکتر امیرصدری	قوانین و مقررات تأسیس و اداره داروخانه	۰۸/۲۳	۱۰
دکتر امیرصدری	مسئولیت‌های حرفه‌ای داروساز در قوانین جزایی و پزشکی کشور	۰۸/۳۰	۱۱
دکتر امیرصدری	قانون کار و مقررات بکارگیری پرسنل داروخانه	۰۹/۰۷	۱۲
دکتر امیرصدری	قوانین ثبت و عرضه دارو و ملزومات پزشکی در کشور	۰۹/۱۴	۱۳
دکتر امیرصدری	قوانین بازاریابی و معرفی داروها و قوانین مربوط به قاچاق دارو و کالاهای سلامت	۰۹/۲۱	۱۴
دکتر امیرصدری	قوانین و مقررات مالی و مالیاتی بخش دارو	۰۹/۲۸	۱۵
دکتر امیرصدری	قوانین و مقررات تأسیس بنگاه‌های وارد کننده، تولید کننده، و توزیع کننده دارو	۱۰/۰۵	۱۶
دکتر امیرصدری	قوانین مربوط به حق مالکیت معنوی در بخش دارو و قوانین توزیع اینترنتی دارو	جبرانی	۱۷

زمان تشکیل کلاس: چهارشنبه‌ها ۱۰-۱۲ صبح

دانشکده داروسازی و علوم دارویی